

Intensjonsavtale om nytt krematorium på Ringerike.

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Formannskap	
	Kommunestyre	

Rådmannens innstilling

1. Hol kommune er positive til et interkommunalt samarbeid om kremasjon og ønsker å delta i det videre arbeidet.
2. Intensjonsavtalen mellom kommunene vedtas med følgende merknader:
 - Hol kommune representeres av en felles valgt representant for Hallingdal i den videre prosessen.
 - Blant selskapsformene som konkret vurderes bes det om en detaljert vurdering av et AS/ IKS som kun består av kommunene som anses som aktuelle brukere av seremonidelen. Øvrige kommuner vil kunne inngå forpliktende leveringsavtaler, men kun betale løpende kremasjonsavgift.

Saken avgjøres av

Kommunestyret

Vedlegg

Referat fra møte mellom kommunene, den 18. august – 25.

Uttale fra Hol kirkelige fellesråd angående Ringerike krematorium, datert 04.09.25.

Intensjonsavtale om etablering og drift av nytt krematorium.

Saksopplysninger

Bakgrunn

Kremasjonskapasiteten på Østlandet er begrenset, og derfor går flere kommuner sammen for å utrede samarbeid om etablering av et nytt krematorium i Hønefoss. Gjennom en

intensjonsavtale er det et mål om at kommunene skal utarbeide forslag til økonomisk modell, selskapsform, kostnadsfordeling og utkast til selskapsavtale.

Flere krematorier sliter med kapasiteten, og mange av dem har derfor helt eller delvis sluttet å ta imot kister fra andre kommuner.

Flere kommuner ønsker å samarbeide om etablering av et krematorium for å møte behovet for kremasjonstjenester i regionen, og det søkes nå om å inngå en intensjonsavtale for å formalisere et videre samarbeid for å utrede dette. Stadig flere velger kremasjon. På landsbasis har andelen steget fra 39 % til 49 % de siste ti årene, og alt tyder på at denne utviklingen vil fortsette. Behovet for kremasjonskapasitet øker, men på Østlandet er kapasiteten allerede presset.

Flere krematorier sliter med kapasiteten (blant annet i Bærum, Drammen og Gjøvik), og mange av dem har derfor helt eller delvis sluttet å ta imot kister fra andre kommuner. Resultatet er at mange kommuner i Buskerud, Akershus og Innlandet nå må sende kister til Alfaset krematorium i Oslo. Selv om Alfaset krematorium har stor kapasitet er det forventet at de om 5-7 år trolig vil nå taket på maks antall kremasjoner, og at de vil prioritere kister fra Oslo. Det kan medføre at andre kommuner ikke får levere til Alfaset i samme omfang som i dag.

I Hønefoss har det vært kremasjonsvirksomhet i bortimot 50 år, etter at krematoriet ble bygget i 1970. I februar 2024 måtte deler av anlegget stenges fordi arbeidsforholdene ikke lenger var trygge, blant annet på grunn av problemer med røyk og ventilasjon under kremasjonene. Nå må derfor også Ringerike kommune sende alle kistene til kremasjon utenfor kommunen.

Nå inviteres kommuner inn i et interkommunalt samarbeid om å etablere et kremasjonstilbud i fellesskap. For å avklare hvilke kommuner som ønsker å delta i den videre prosessen er det ønske om å få på plass en intensjonsavtale. Intensjonsavtalen etablerer rammer for samarbeidet mellom kommunene, inkludert utarbeidelse av forslag til økonomisk modell, selskapsform, kostnadsfordeling og utkast til selskapsavtale. Det er mange kommuner som har fått invitasjon til å delta i dette samarbeidet, og kommunene dekker et stort geografisk område (Buskerud, Valdres, Hadeland). I dag er kistetilfanget i dette området et sted mellom 500-600 kister, og så er det også ulik kremasjonsandel blant kommuner i vår region. Hvis vi legger til grunn SSBs befolkningsprognoser og forventet antall døde, samt at kremasjonsandelen vil øke i samtlige kommuner, så vil forventet kremasjonsbehov for Hønefoss og omland frem mot 2060 ligge på opp mot 1000-1300 kister.

Det er store variasjoner mellom kommunene hvor noen opplever meget sterk vekst i andel kremasjon de siste årene. I dialogen mellom kommunene, har det vært spørsmål om prognosen er satt for lavt, og hvordan et eventuelt større kistetilfang enn prognosen vil påvirke driften ved et nytt krematorium. I mulighetsstudien er det lagt til grunn én ovnslinje, og at planlagt vedlikehold eller akutt driftsstans håndteres ved å ha avtaler med andre krematorier. Moderne kremasjonsovner har stor kapasitet, og et eventuelt større kistetilfang enn det prognosen tilsier kan håndteres ved å velge en ovn med tilstrekkelig kapasitet, samt utvide driftstider for kremering (to-skift for ansatte).

Det er variasjoner i hvordan kommuner legger til rette for kremasjon og hvilke kostnader som dekkes. Mange kommuner velger å droppe kremasjonsavgiften, for å likestille kremasjon med kistegrav. At flere velger kremasjon vil for kommuner være positivt på grunn av plassbesparelser (urne krever mindre areal enn kiste), fleksibilitet i valg av gravsted (eksempelvis navnet minnelund), mulighet for askespredning, og kostnader knyttet til gravplassdrift.

Juridiske forhold:

Gravplassloven regulerer krav til gravplasser, kremasjon, gravminner og gravferd. Kremasjon er ingen lovpålagt oppgave, dvs. at kommunene må ikke selv ha et krematorium, men skal sørge for at innbyggerne har mulighet til å kremere sine døde. I juni 2025 la regjeringen fram en strategi for et livssynsåpent samfunn 2025-2030, hvor det forventes at kommunene skal tilby sine innbyggere livssynsåpne seremonirom.

Uttale fra Hol kirkelige fellesråd:

Nytt krematorium på Ringerike antas å kunne bli virksamhetskritisk for gravplassdriften i Hol kommune rundt år 2030, og det er derfor viktig at dette arbeidet kommer raskt i gang. Hol kirkelige fellesråd, som gravplassmyndighet i Hol, er derfor positiv til at Hol kommune signerer fremlagte intensjonsavtale. Hol kirkelige fellesråd anser at avtalen bør oversendes med to merknader:

- Hol kommune representeres av en felles valgt representant for Hallingdal i den videre prosessen.
- Blant selskapsformene som konkret vurderes bes det om en detaljert vurdering av et AS/ IKS som kun består av kommunene som anses som aktuelle brukere av seremonidelen. Øvrige kommuner vil kunne inngå forpliktende leveringsavtaler, men kun betale løpende kremasjonsavgift.

Forhold til overordnet plan

Ikke vurdert.

Miljøkonsekvenser

Ikke vurdert.

Økonomiske konsekvenser

Ringerike kommune har satt i gang en mulighetsstudie for å utrede hvordan man kan bygge et nytt krematorium i Hønefoss. Det foreligger flere alternativer, og det må i den videre prosessen avklares hvilket alternativ som er aktuelt. Det foreligger kalkyler og LCC, som viser at en investering som ligger mellom 124 til 175 millioner kroner (avhengig av alternativ som velges) og som har årskostnad på 6,8 til 9,7 millioner kroner (avhengig av alternativ som velges). Dette er foreløpige kalkyler, inkl. mva., og tall som er prisjustert frem til primo 2026. Lønn og utgifter for personell (min. 2 årsverk) og andre driftsutgifter kommer i tillegg.

Gjennom intensjonsavtalen forplikter partene seg til å samarbeide om utredning og etablering av et nytt krematorium og til å delta aktivt i prosessen med å utforme en selskapsavtale som regulerer eierskap, drift og finansiering. Utover de personellressursene

som kommunen selv bruker inn i arbeidsgruppen så vil ikke intensjonsavtalen medføre andre utgifter for kommunen. Intensjonsavtalen er oppsigelig, og kommunene forplikter seg verken til å bygge eller drifte krematoriet, kun til å delta i arbeidsgruppen som skal utforme forslag til selskapsavtale.

Vurdering

Kommunene i vår region står overfor utfordringer når det gjelder å møte fremtidig behov for kremasjon for våre døde. En verdig avslutning på livet er en grunnleggende del av et godt samfunn. Kommunene har et ansvar for å legge til rette for dette, ved å sikre tilgjengelige og bærekraftige kremasjonstjenester for våre innbyggere.

I dette utfordringsbildet fremstår interkommunalt samarbeid som et virkemiddel for å sikre gode og likeverdige tjenester til innbyggere i hele regionen. Rådmannen vil derfor anbefale at vi deltar i det videre arbeidet og vedtar intensjonsavtalen mellom kommunene.